folklor/edebiyat, cilt:20, sayı:80, 2014/4

DİZİSİNDE ÇİZİLEN JAPONYA'NIN 'YENİ' ERKEK İMAJI

Ceren Aksoy Sugiyama**

Giriş

Kurgulanmış popüler eserler bir yandan toplumsal cinsiyete dair halihazırdaki temsilleri pekiştirip sürdürürken bir yandan da yeni toplumsal cinsiyet temsillerine yer açabilirler. Seyircinin ilgisini kaybetmemek kaygısıyla ve zamanın ruhunu yakalamak adına sürekli güncellenen kurgu karakterler yeni toplumsal cinsiyet ilişki biçimlerinin de ortaya çıkmasına olanak sağlarlar. Gledhill'e göre (1997:364) medya endüstrileri bitmek bilmeyen mekanik tekrarların ötesinde hep yeni bir bakış açısı peşinde olmuşlardır. Bu farklılık arayışı farklı toplumsal cinsiyet temsillerinin de medya aracılığıyla dolaşıma girmesine sebep olmaktadır. Üstelik sadece kurgusal karakterler değil tarihi karakterlerin yeniden yaratımında da bu durumun izleri görülebilir. Dizi sektörünün 1950'lerden itibaren çeşitlendiği Japonya da bu durumdan muaf değildir (Sata & Hirahaya: 1991). Japonya'da maskülenite türleri, postendüstriyel dünya içerisinde başka hiçbir yerde olmadığı kadar radikal bir biçimde çeşitlenmiş ve üst düzey iş dünyası ve bürokrasi, askeriye gibi en bilindik modern hegemonik maskülenite biçimlerinden sapma göstermiştir. Yirmi birinci yüzyılın başında artık Japon erkekleri

* Arş. Gör. Dr., Ankara Üniversitesi, Antropoloji Bölümü, aksoy.ceren@gmail.com.

Japonya'nın savaş sonrasında yaşadığı ekonomik büyümeyi sırtlayan 'salarymen*' idealini benimsememektedir (Frühstück&Walthall, 2011:4-10). Japonya'da maskülen temsillerle ilgili literatürde de daha önceki dönemlerin hegemonik maskülenite ya da ikonik maskülenite temsillerinin dışında kalan alternatiflere dikkat çekilmektedir (Frühstück &Walthall: 2011; Roberson & Suzuki: 2002). Bu yazıda ise, Japon Ulusal Kanalı NHK** tarafından 2010 senesinde yayınlanan *Ryōmaden*** isimli tarihi dizide**** işlenen Sakamoto Ryōma adlı karakterin temsil ettiği maskülen kimlik ele alınacaktır. Zaman zaman ikonikleşse de bu türden bir alternatif maskülen kimlik temsilini çoğunlukla Japon tarihi açısından 'geleneksel' olarak nitelendirilebilecek maskülen değerlerin ağırlıkla işlendiği bir tarihsel dizi içerisinde bulabiliyor olmak da bu diziyi başlı başına ilgi çekici kılmaktadır.

Japan Times adlı gazetede "Efsanevi kirli samuraya makyaj" başlığıyla tanıtılan *Ryōmaden* adlı tarihsel dizinin protogonisti olan Sakamoto Ryōma, 1867'de Meiji Restorasyonunun hemen öncesinde otuz üç yaşındayken suikast sonucu öldürüldüğünde ismi tüm Japonya'da şimdiki kadar duyulmamıştır. Günümüzde ise Ryōma, Tokugawa sülalesi tarafından sürdürülen siyasal iradenin yani Shōgunluğun***** sonunu getirecek olan Satsuma-Chōshū klanları arasındaki ittifakın arabulucusu ve siyasi iktidarın Shōgun tarafından imparatora iade edilmesine aracı olan kişi olarak bilinmektedir. Bu bağlamda Sakamoto Ryōma'nın, Japonya'nın modernleşmesinin başlangıcını temsil eden Meiji Restorasyonu'nun mimarlarından biri olduğu söylenebilir. 1960'larda Ryōtarō Shiba tarafından yazılan *Ryōma ga Yuku****** adlı romanla popüler olan bu tarihi karakter, 1960'lardan sonra da dönem dönem Japonya'da pek çok roman, manga, anime ve filme konu olmuştur*******. Her dönem farklı türden eserlerde yeniden can bulsada, çizilen her Ryōma******** portresi birbirinden farklı bir erkeklik performansı sergilemektedir.

Tarihte çizilen diğer Ryōma portrelerinden farklı olarak Ryōmaden dizisindeki Sakamoto Ryōma'nın ne türden bir maskülen temsili ortaya koyduğunun ele alınması medya dünyası tarafından Japonya'da nasıl bir erkekliğin beğeni toplayacağının varsayıldığının anlaşılmasını da sağlayabilir. Ryōma'nın ortaya koyduğu maskülen temsil dizideki diğer maskülen temsillerle bir arada ele alındığı takdirde bu alternatif erkeklik tarzı daha belirgin bir hale gelmektedir. Yazının geri kalan kısmında Ryōma karakteri ele alınırken

* Maaş karşılığı çalışan ve eve para getiren Japon erkeği stereotipi.

** Nippon Hōsō Kyōkai yani "Japonya Yayın Şirketi", Türkiye'de TRT'nin muadili olan yayın kanalı olarak değerlendirilebilir.

*** 竜馬伝」Ryōma Efsanesi ya da Ryōma'nın Hayatı olarak da çevrilebilir.

**** NHK'in tarihi karakterlerden esinlenerek yayınladığı tarihi diziler, Taiga drama (大河ドラマ (Taiga dorama), "Nehir Drama" olarak adlandırılmaktadır. Her Taiga Drama bir sene boyunca Japonya'da pazar günleri, Golden Time (ゴールデン・タイム gōruden taimu) olarak bilinen saat sekizde prime time'da yayınlanır ve bir saat sürmektedir. Taiga dramalar ocak ayında başlayıp kasım ayında sona ererler.

***** 1603-1867 .

****** Ryōma İlerliyor" olarak çevrilebilir.

******* *Shura no Toki* adlı tarihi manga, *Mutsuen Meiryū Gaiden: Shura no Toki* adlı anime, Peacemaker Kurogane adlı anime ve aynı adlı manga, *Shinsengumi!* Adlı Taiga Drama, vb.

******** Yazının bundan sonraki kısmında tarihteki gerçek kişiden söz edildiğinde ad ve soyad bir arada "Sakamoto Ryōma" şeklinde dizideki karakterden bahsedildiğinde ise sadece isim olarak (Ryōma) geçecektir. Bu durum dizideki diğer karakterler için de geçerlidir. Örneğin Iwazaki Yatarō, dizideki karakterden bahsedilirken Yatarō şeklinde kullanılacaktır.

çeşitli sahnelerden verilen örneklerle "güncellenen" Sakamoto Ryōma'nın, Japon toplumunda nasıl bir erkeklik temsilini 'idealize' edildiği ve görünebilir kıldığını ortaya koymaya çalışılacaktır. Bu sahnelerde Ryōma daima kendisi ile ilişki içinde bulunan erkek karakterle karşılaştırmalı olarak ele alınacaktır. Kadınların erkeklere göre dizide hissedilir derecede arka planda kalmış olması dizi bağlamında ve erkeklerle olan ilişkileri çerçevesinde kadınlık performanslarının incelenebilmesini sınırlamıştır. Bu nedenle dizide alternatif bir kadınlık performansının sunulup sunulmadığı ya da dizideki kadınların nasıl bir kadınlık performe ettiğinin incelenmesi yazının ele aldığı hususlardan değildir.

Dizinin Ele Aldığı Dönem

Dizinin başkahramanı Sakamoto Ryōma ve dizide ön plana çıkan diğer erkek karakterler 19. yüzyılın ikinci yarısında Japonya'da yaşamış ve aktif olarak siyasette rol almış olan orta ve alt sınıf samuraylardır. Ryōma'nın da içinde yer aldığı 1860'ların aktivist samurayları kendilerini Shishi*olarak tanımlamaktaydı (Jansen, 1950: 95). Bu genç samuraylar, Batı ile temasın kaçınılmaz hale geldiği bir dönemde ülkenin geleceği ile ilgili endişe içerisinde olan ve ülkenin geleceği için bir şeyler yapmak isteyen gençlerden oluşmaktadır. Shishiler özellikle 1853 yılında Perry'nin buharlı gemilerle Edo açıklarına gelişi ve sonrasında Amerika, İngiltere, Fransa ve Rusya'nın Japonya'yı eşitsiz ticaret anlaşmalarına mecbur ettiği bir dönemde tarih sahnesine çıkmışlardır. Ünlü Japon tarihçisi Marius Jansen Shishi'yi şu şekilde tanımlamaktadır:

"Cesaret, bir ideale adanmışlık, yarına dair bir endişe taşımamak, idealler haricinde diğer şeylerin hiç önemsenmemesi, ama bir yanda dünya zevklerinin yarın ölecekmiş gibi yaşanmaya çalışılmasını ön planda tutuyorlar… Geleceğe dair endişeleri sadece var olan sistemin yıkılmasın odaklanmış ama yıkımdan sonraki planlama hakkında bir düşünceye sahip değiller (Jaansen 1950: 98-100)".

Bu yıllarda, yirmili ve otuzlu yaşlardaki samuraylar, köyün ileri gelenlerinden kabul edilen "shōya**"lar ve "gōnō***"lar ve bazı durumlarda tüccar**** sınıfından da isimler dönemin siyasal hareketliliği içerisinde pek çok faaliyette bulunmuşlardır. Bazı durumlarda sahip oldukları idealler onların geleneksel feodal sistemin gerekli kıldığı klana ve aileye olan bağlılık ve sadakat sınırlarının dışına çıkmaya mecbur etmiştir. Bu dönem aynı zamanda yabancı devletlerle imzalamış olduğu eşitsiz anlaşmalar nedeniyle Sekigahara Savaşı***** sonrası imparatorun koruyuculuğunu üstlenen ve diğer klanlar üzerindeki siyasal otoriteyi elinde tutan Tokugawa Sülalesi'nin****** meşruiyetinin ilk kez sorgulandığı

* "志士"shishi diye okunan ve idealleri olan samuray anlamında bu kelime iki karakterden oluşmaktadır. Karakterlerden ilki tek başına "kokorozashi" olarak da okunmaktadır. "Kokorozashi" kelimesi ise dizideki genç samuraylar ülkenin geleceğine dair sahip oldukları idealleri ifade etmek için sıklıkla kullanmaktadırlar. Diğer karakter ise tek başına "samuray" anlamına gelmektedir.

** 庄屋 köyün ileri gelen aileleri.

*** 豪農zengin toprak sahipleri.

**** Tosa'lı Kondō Chōjirō gibi tüccar aileden gelip de başarılı olan gençler de bu gruba dahil edilebilir.

***** 1651.

****** 1600 yılında gerçekleşen Sekigahara Savaşı sonrasında ülkenin idaresi Tokugawa Ailesi'nin eline geçmiştir. Kyoto'da bulunan İmparatordan aldığı yetkiyle 1868 yılına kadar imparator adına Japonya'yı Edo'dan (bugünkü Tokyo) bu aile yönetecektir. Hükümetin adı tarihi kaynaklarda, Bakufu ya da sülalenin ismi ile Tokugawa Bakufu olarak geçmekte ve bu yapıyı idare eden kişiye de shōgun [将軍]yani ordu kumadanı denilmektedir. Makalenin ilerleyen kısımlarında 'Bakufu', 'Tokugawa Bakufu' ve 'Shōgunluk' bu siyasal yapıyı tanımlamak için kullanılacaktır.

bir dönemdir. Bakufu'nun sorgulanabilir hale gelmesi imparator etrafında Bakufu'ya karşı toplanan muhalif bir kanadın ortaya çıkmasına neden olmuştur. Ryōmaden dizisi içerisinde Ryōma ve bir sonraki bölümde ele alınacak olan Yatarō karakterleri yaptıklarıyla farklı yollardan Meiji Restorasyonu ve akabindeki gelişmelere olanak sağlamış olan iki tipe tekabül etmektedir. Tarihte her ne kadar birbirlerini tanıdıkları bilinse de dizide kurgulandığı gibi yakın arkadaş olmayan bu iki karakterin aynı dizi içerisinde ele alınıyor olması diziyi seyirciler açısından da ilginç bir hale getirmiştir. Bu iki karakterden Ryōma bazı açılardan tarih yazımı içerisinde tasvir edilen 'Shishi' tipi ile örtüşürken bazı açılardan da-ki yapıldığı varsayılan güncellemeler de tam da bu noktalar da dikkat çekicidir- daha farklı birtakım özellikleri de bünyesinde barındıran bir insanı canlandırmaktadır. Bu noktada belki de Ryōma'dan daha çok dizide onunla işbirliği içerisinde olan ya da zaman zaman onunla zıtlaşan diğer samurayların 1860'ların Shishi tipi ile örtüştüğü söylenebilir.

Iwazaki Yatarō ve Meiji Reformu

Dizi süresince Ryōma'nın hikayesini anlatan Yatarō karakteri Japonya'nın bir dönüm noktasından geçtiği bu zaman diliminde bireysel kazancı önemsemeyen Shishilerden farklı olarak Japonya'nın en zengin adamı olmayı kafasına koymuştur. Meiji Reformasyonunun hemen sonrasında Mitsubishi Şirketi'ni kuracak olan Iwazaki Yatarō yaşadığı dönemde kendi çıkarlarını ön plana koymuş ve Japonya'nın en büyük şirketinin temellerini atmıştır. Iwazaki Yatarō'nun bu çabalarının daha sonraki dönemde dolaylı olarak Japonya'nın uluslararası düzeyde konumunu güçlendirdiği söylenebilir. Japonlar tarafından iyi bilinen bu kişinin Ryōma ile yakın arkadaş olarak ele alınması da başlı başına dikkat çekici bir durumdur. Dizideki Yatarō karakteri genel olarak Yamamura Kozo'nun "*A Study of Samurai Income and Entrepreneurship*" adlı kitabında çizilen Iwazaki Yatarō portresi ile örtüşmektedir. Yamamura kitabında Japonya'nın Meiji Dönemi sonrasındaki hızlı sanayileşmesinin samuray değerlerini benimsemiş olan girişimcilere maledilmesine karşı çıkmaktadır. Yamamura, bu duruma iki açıdan karşı çıkmatadır. Öncelikle Meiji Dönemi'ne girildiğinde girişimci olarak yerini alan kesim her zaman samuray sınıfının içinden çıkmamıştır. Bu sınıfın içinden çıkan girişimcilerin de varsayılan samuray etiği çerçevesinde hareket edip etmediği tartışmalıdır. (Yamamura, 1974:143). Yamamura'ya göre (1974:133) Tokugawa Japonya'sında söz konusu olan geliri artırmak olduğunda sınıf farklılıkları bir anlam ifade etmemekteydi. Dizideki biçimiyle Yatarō karakterinin yorumlanışı her ne kadar tarihteki Shishi tanımı ile örtüşmüyor olsa da şişi kelimesinin en geniş anlamı olan 'idealleri olan insan' tanımına uyduğu söylenebilir. Nitekim bu durum dizide sık sık vurgulanmıştır. Bu bağlamda dizinin eğer ki izleyicilere bir mesajının olduğu varsayılıyorsa 'idealleri olan insan' ların her dönem olacağı ve idealleri uğruna ölen insanların da kendilerinden sonra gelen bu kuşaklarla ideallerini sürdürebileceği yönündedir.

Dizi ile İlgili Genel Bilgi

Tüm bu arkaplan dahilinde Ryōmaden dizisi, Japonya'nın üzerine kurulduğu dört adadan en küçüğü olan Shikoku Adası'nın güneyinde bulunan ve Ryōma'nın da memleketi olan Tosa Klanı'nda geçmektedir. Dizi, ilk kez çocukluklarında karşılaşan, Ryōma

ve Yatarō'nun 19. yy.'ın ikinci yarısından Japonya'nın modernleşmesinin ilk basamağı olan Meiji Reformu'na (1868) kadarki süreçte yollarının sıkça kesişmesi üzerinden ilerleyen bir olay örgüsüne sahiptir. Dizinin protogonisti olan Sakamoto Ryōma'yı canlandıran Fukuyama Masaharu, Japonya'nın popüler şarkıcılarından biridir. Uzun bir süre Ryōma'nın kader arkadaşı olarak kurgulanan ve aynı zamanda Ryōma karaterinin antagonisti olarak yorumlayabileceğimiz, Mitsubishi Şirketi'nin kurucusu olan Iwasaki Yatarō'yu canlandıran Teruyuki Kagawa ise ünlü bir Kabuki sanatçısının oğlu ve sevilen bir tiyatrocudur. Dizi 3 Ocak 2010 ve 28 Kasım 2010 tarihleri arasında, kırk sekiz bölüm ve dört sezon olarak yayınlanmıştır. Sezon adları Sakamoto Ryōma'nın hayatındaki dönüm noktaları olan olaylar ve bu olaylarla bağlantılı olarak Ryōma'nın geçirdiği değişim ve seçmiş olduğu yollar düşünülerek adlandırılmıştır. On üç bölümden oluşan ilk episod: "Ryōma: Hayalci"; ikinci episod: "Ryōma: Maceracı"; üçüncü episod: "Ryōma: Navigatör" ve son episod da: "Ryōma: Umut" olarak adlandırılmıştır.

Birinci Sezon "Ryōma the Dreamer*"

Dizinin açılış sahnesi, Meiji 15. senede (1882) filmin antagonisti olan Iwasaki Yatarō'nun malikanesinde gerçekleştirdiği bir resepsiyonla başlamaktadır. Yatarō Batılı kıyafetler içerisinde ve Batı müziği eşliğinde konuklarını ağırlamaktadır. Resepsiyon esnasında Tosa yerel gazetesinden gelen Sakazaki Shiran adlı genç gazeteci Yatarō'dan kendisine Ryōma'yı anlatmasını ister. Yatarō 1843 yılında Ryōma ile ilk karşılaşmalarından başlayarak Ryōma'nın ve dolaylı olarak da kendi hayat hikayesini anlatmaya başlayacaktır. Bu sezonda Yatarō, 1843-1862 arasındaki zaman dilimini anlatacaktır. Dizinin ilk bölümlerinde Tosa'da yaşayan jōshi/kashi** olarak ayrışmış iki farklı samuray grubu arasında süregelen çatışma vurgulanmaktadır. Ryōma Tosa'daki sınıf farklılıklarından kaynaklanan huzursuzluklardan dolayı endişelidir. İki grup arasında sürekli olarak artan bu nefret ve zıtlaşmanın durumu iyileştirmeyeceğinin de farkındadır. 1853 yılında Ryōma'nın doğrudan deneyimlediği ve Japonya'nın siyasal anlamda hareketlenmesine neden olan en önemli olay Amerika Donanması'nın -daha sonraki dönemlerde Japonlar tarafından 'kara gemi' olarak adlandırılan buharlı gemilerle- Edo'nun yakınlarına gelişi olmuştur. Tam bu sırada Ryōma da kendō*** eğitimini sürdürmek için Edo'da bulunmaktadır. Amerika Japonya'dan limanlarını açmasını talep etmektedir. Japonya, Afyon savaşları ile Çin'in düştüğü durumu görmüş ve kendisine doğru yaklaşan tehlikenin farkındadır. Bu dönem ülke içinde Japonya'nın Batı'ya açılmasını isteyen (kaikoku) ve Batılıla-

---

* Dizide dizi isimleri İngilizce olarak sunulmuştur bu nedenle makalede de dizinin sezonları özetlenirken İngilizce başlıkları Türkçe anlamları dipnot da sunularak belirtilecektir.

** 1600 yılında meydana gelen Sekigahara Savaşı'nda sonra Tokugawa Ieyasu'nun yanında yer alan Yamauchi kabilesi daha önce klanının yaşadığı topraklara yerleştirilmiştir. Chōsokabe klanın devamı olan samuraylar Yamauchi soyundan gelenlere kıyasla daha az prestijli sayılmakta daha düşük prestiji olan işler yapmakta ve gelirleri de o oranda daha azdı. Kısacası Edo Dönemi (1603-1868) süresince köylü ve tüccar sınıfları ve samuray sınıfı arasındaki sınıfsal ayrışma Tosa'da samuraylar arasında da gözlemlenmekteydi. Giydikleri samuray üniforması, çalıştıkları yerler, bulundukları mekanlar da farklıydı. Dizinin ilk bölümlerinde samuraylar arasındaki sınıf farkından meydana gelen çatışma ve olaylara sıklıkla yer verilmekte, izleyicinin o dönemTosa'sı hakkında kabaca bir fikir elde edinmesi sağlanmaktadır.

*** Japon geleneksel kılıç sporu.

rın ne olura olsun dışarıda bırakılmasını isteyen (jōi) taraflar ve bu iki taraf arasında bir ortayolunu bulmaya çalışan kişiler arasında şiddetli tartışma ve çatışmaların yaşandığı bir dönem olacaktır. Kara gemilerin gelmesinin hemen akabinde tarihinde ilk defa Tokugawa Bakufu tüm klanların ileri gelenlerini Edo'ya çağıracak ve onlarla ortak bir karar almaya çalışacaktır. Böylesi bir gelişme Bakufu'nun ülke üzerindeki hâkimiyetinden diğer klanların şüphe duymasına sebebiyet vermiştir. Tosa'da ise Ryōma'nın çocukluk arkadaşı olan ve bir kılıç hocası olan Takechi Hanpeita Japonya'nın dışarıya açılmaması gerektiğini düşünen alt sınıf samurayları kendi dōjō*suna toplamaktadır. Tosa'nın idari işlerinde ise Japonya'nın dışarıya açılmasının kaçınılmaz olduğunu düşünen isimlerden Yoshida Tōyo klanın idari işlerini yönetmesi için Tosa Daimyō**'su Yamauchi Yōdo tarafından görevlendirilir. Tōyo, Tosa içinde reformlar yapmak için pek çok üst düzey samurayı görevden alır, idari görevdeki samurayların maaşlarını düşürür. Tōyo kısa sürede hem üst düzey samuraylardan hem de Takechi Hanpeita'nın da içinde yer jōici gruptan bir düşman kitlesi edinir. Hanpeita 1862 yılında Tosa Kinnōto adlı siyasal partiyi kurar. Takechi, Klan siyasetinde jōi'nin benimsenmesi için Tōyo'yu ikna etmeye çalışsa da bunu başaramaz. Ryōma ise bu sıralarda Takechi'nin uygulamalarından memnun değildir. Ryōma'nın ülke için hangi yolun en iyisi olduğu konusundaki arayışı devam etmektedir. Takechi'nin otoritesi altında toplanan samuraylardan farklı olarak Ryōma kendi yolunu çizmeye çalışmaktadır. Bu nedenle dappan*** yaparak Tosa'yı terk edecektir. Bu sıralarda Takechi'nin emriyle Tōyo parti üyeleri tarafından öldürülür.

İkinci Sezon "Ryōma the Adventurer"

1862-1864 yılları arasını konu alan *Ryōma: Maceracı* isimli ikinci sezonda Ryōma ülkenin geleceği ile ilgili fikir sahibi olabilmek için Satsuma, Chōshū, Kyoto ve Edo gibi pek çok yere gider ve aktif siyaset içerisinde olan insanlarla ülkenin geleceği ile ilgili olarak bundan sonra neler yapılabileceğini konuşur. Tosa'da ise Tōyo'nun ölümüyle dengeler jōi taraftarlarının lehine değişmiştir. Takechi kısa sürede Tosa siyasetinde etkili bir isim haline gelir. Ryōma ise Edo'da tanıştığı Bakufu'nun donanma komutanlarından Katsu Kaishū'nun vizyonundan etkilenmiş ve kısa sürede Katsu'nun en güvendiği öğrencilerinden biri oluvermiştir. Kyoto'da ise sıcak gelişmeler yaşanmaktadır. Jōi taraftarlarının etkisiyle imparator, dönemin Shōgunu Tokugawa Iemochi'nin Kyoto'ya gelip kendisini ziyaret etmesini emretmiştir. Bu ziyarette imparator Bakufu'dan jōi'nin ne zaman uygulanacağına dair net bir tarih ister, tarihi kesinleştirene kadar Shōgun Edo'ya dönmeyip Kyoto'daki Nijō Kalesi'nde**** bulunacaktır. Jōinin uygulanacağı tarih belirlense de bu jōi taraftarlarının beklediği gibi yabancılara yönelik bir saldırı gerçekleşmez.

* Eğitim yeri.

** Klan başı.

*** İzinsiz olarak klanın sınırlarının dışına çıkmak anlamına gelmektedir. Bu tür durumlarda dappan yapan kişinin ailesi de klan tarafından cezalandırılabilmekteydi. Bu dönemde kendini şişi olarak nitelendiren pek çok aktivist dappan yaparak klanlarını terk etmişler ve Bakufu'nun gözetiminden görece uzak olan Kyoto'da imparator etrafında örgütlenmeye çalışmışlardır. Takechi Hanpeita ve Iwazaki Yatarō'dan farklı olarak Ryōma da bu yolu seçmiştir.

**** Tokugawa Shōgunlarının Başkent Kyoto'daki konakladıkları kale.

Klanlar arasından sadece Batı Japonya'da yer alan Chōshū Klanı harekete geçer ve kendi sınırları içerisinde yer alan Shimonoseki Boğazı'ndan geçmeye çalışan bir Amerikan ticaret gemisine saldırır. Bu sırada Yōdo Tosa'ya döner ve Tosa içerisindeki jōi hareketini bastırmaya başlar. Takechi Tosa daimyōsu Yōdo tarafından Jōshi sınıfına dahil edilmiştir fakat bir yandan da en güvendiği adamları Tosa'lı otoriteler tarafından birer birer tutuklanmaya başlamıştır. Bir şeylerin yanlış gittiğinden ve Tosa Daimyōsu Yōdo'nun taraf değiştirdiğinden şüphelenmektedir. Takechi'nin bu şüheleri boşa değildir. Yōdo, imparatorluk sarayında jōi tarafının güç kaybettiğinin farkına varmıştır. Tokugawa Bakufu taraftarı Aizu Klanı ile Satsuma Klanı'nın işbirliği yapması sonucu gerçekleşen darbe ile Chōshū'lu samuraylar imparatorluk başkentinden sürülür. Tosa'da bir süre sonra Tōyo cinayetinden dolayı Takechi de tutuklanır. 1864 yılının Ağustos ayında Chōshū Klanı içinde etkili olan jōi taraftarları bir karşı darbe gerçekleştirmek için imparatorluk sarayının önünde Satsuma ve Aizu Klanlarının silahlı kuvvetleri ile çatışırlar. Darbe girişimi bastırılır. Bu olay sonucunda Jōi fraksyonunun artık imparatorluk konseyinde bir ağırlığı kalmadığı için Chōshū Klanı imparatorluk düşmanı ilan edilir. Tokugawa Bakufu bir süredir kendisine karşı hareket etmekte olan ve kendisine tehdit oluşturan klanı bu şekilde bir süreliğine engellemiş olacaktır. Bu gelişmelere paralel olarak Katsu Kaishū'nun donanma okulu içinde jōicileri barındırdığı gerekçesiyle kapatılır. Tam bu sıralarda Satsuma Klanı'nın kendi ticaret gemilerinde çalışacak gemicilere ihtiyacı vardır. Ryōma, donanma okulunda tanıştığı ve kendisi gibi dappan yapmak suretiyle klanını terk etmiş birkaç rōnini* de yanına alarak Katsu'nun aracılığıyla Satsuma ordu komutanlarından Saigō Takamori ile görüşür. Ryōma bir yandan da Chōshū ile ilgili olarak Satsuma'nın planlarını öğrenmeye çalışmaktadır. Tokugawa Bakufu Chōshū'ya düzenlenecek saldırı için Satsuma'nın askeri gücüne güvenmektedir. Böylelikle kendi mali kaynaklarını kullanmaksızın Chōshū ve Satsuma'nın birbirleriyle olan husumetini kullanarak kendisine ciddi bir tehdit olarak gördüğü bu iki klanı zayıflatmayı planlamaktadır. Bakufu'nun hesaplarının farkında olan Satsuma her ne kadar Chōshū'ya görünürde cephe almış olsa da bir yandan da Chōshū'nun affedilmesi için imparatora ricada bulunur. Böylelikle Bakufu taraftarlarının ilk Chōshū saldırısı ertelenmiş olur. Satsuma'ya çok da güvenemeyeceğini anlayan Bakufu Fransa'dan askeri anlamda destek almaya karar verir. Fransız desteğiyle güçlenen bir Bakufu'dan rahatsız olan İngiltere ise bir süre sonra Bakufu'nun rakipleri olan Chōshū, Satsuma ve Tosa Klanı'nı destekleyecektir. Bu sırada Tosa'da Takechi Hanpeita'nın seppuku** yapması emredilir. Ryōma ve arkadaşları ise Satsuma korumasında Nagasaki'ye gitmeye karar verirler.

Üçüncü Sezon "Ryōma the Navigator"

Ryōma: Navigatör adlı üçüncü sezonda, 1865-1866 yıllarında Ryōma'nın Nagasaki'ye gelişi, Kaientai'ı kurması ve Satsuma- Chōshū arasında gerçekleşen gizli antlaşma esnasında göstermiş olduğu çabalar ele alınmaktadır. Kyoto'da yaşanan siyasal

*Herhangi bir klana bağlılığı kalmayan sahipsiz samuray.

** Samurayların karınlarını kesmek suretiyle gerçekleştirdiği intihar ritüelinin resmi isimlendirilişi. Harakiri olarak da bilinmektedir.

çalkantılar, jōi uğruna ölen Tosalı arkadaşları, çocukluk arkadaşı Izō'nun Takechi'den aldığı emirler doğrultusunda işlediği cinayetler ve Tosa siyasetinde hızlı bir şekilde yükselen arkadaşı Takechi'nin bir anda gözden düşmesi ve akabinde seppuku ile cezalandırılması Ryōma'nın kişiliği üzerinde oldukça etkili olacaktır. Ryōma artık ülkenin geleceğine dair daha büyük riskler ve sorumluluklar almaya hazırdır. Ryōma'nın bir sonraki faaliyeti olan Nagasaki'de Kameyama Shachū adında bir ticaret şirketi açtığı dönemde Tokugawa Shōgunluğu da, ülke genelinde zayıflayan siyasi ve ticari hâkimiyetini yeniden kontrol altına alabilmek için Fransa'dan maddi destek almaktadır. Bakufu, Fransa'nın da etkisiyle Chōshū ve Satsuma'nın dolayısıyla İngiltere'nin lehine olan ticareti kendi tarafına çevirmeye çalışacaktır. Nagasaki'de kendisine bağlı bulunan valilik aracılığıyla ticaret faaliyetleri üzerindeki kontrolünü artırmaya çalışacaktır. Chōshū'da çıkan iç savaşın sonunda klan içerisindeki Bakufu ile anlaşmaya istekli olan taraf pasifize edilir ve Chōshū Bakufu'ya karşı silahlanmaya başlar. Satsuma ise Chōshū'nun Bakufu'nun istediği gibi tamamen ezilmesi durumunda Shimonoseki Boğazı'nın Bakufu'nun kontrolüne geçeceğini ve bunun da Satsuma'nın ticaretten gelen gücünü kaybetmesine neden olacağının farkındadır. Ryōma bu noktada iki klanın siyasal anlamda etkili kişileri olan Satsuma'dan Saigō Takamori ve Chōshū'dan Kido Takayoshi arasında resmi olmayan bir antlaşma için uygun zemini hazırlar. Satsuma Chōshū'ya olan desteğini göstermek için Chōshū'nun alamadığı silahları Satsuma Klanı adına alır gibi yapıp Ryōma ve adamları tarafından idare edilen Kameyama Shachū aracılığıyla Chōshū'ya sevkeder. Satsuma'nın silah satın alması Bakufu'yu şüphelendirmeyecektir çünkü Satsuma, Bakufu'nun emriyle Chōshū'ya yapılacak olan saldırıya hazırlık yapıyor gözükecektir. Silahların Chōshū'ya teslimatından sonra Satsuma Chōshū arasındaki Sat-Chō gizli antlaşması imzalanır. Bu antlaşmanın şahidi olarak Ryōma'nın da antlaşma metninin arkasında imzası bulunacaktır. Satsuma ve Chōshū 'nun bir araya gelmesiyle anlaşmanın aracısı olan Ryōma da Bakufu'nun hedefi haline gelecektir. Kısa bir süre sonra Kyoto'da bulunduğu zamanlarda kaldığı Teradaya adlı mekan Bakufu'nun kolluk kuvvetleri tarafından basılır. Baskının çatışmaya dönüşmesiyle Ryōma olay yerinden ağır yaralı olarak kaçmayı başaracaktır. Bu olay sonrasında Ryōma baskını kendisine haber verip hazırlıklı olmasını sağlayan Oryō ile evlenecek ve çatışma sırasında meydana gelen yaraların iyileşmesi için Oryō ile beraber Satsuma'da bulunan kaplıcalara gideceklerdir. Haziran 1866'da Bakufu ikinci Chōshū seferini başlatır. Ryōma'nın Sat-Chō ittifakının Bakufu'yu Chōshū seferinden caydıracağı yönündeki hesabı tutmamıştır. Ryōma, Kameyama Shachū'dan adamlarıyla beraber Chōshū'nun yanında savaşacaktır. Sat-Chō yakınlaşması Tosa'da da duyulmuştur ve Tosa daimyōsu başta olmak üzere Tosa klan idaresi de gelişmeleri yakından takip etmektedir. Bu sırada Tōyō'nun yeğeni olan ve Takechi'nin ölümünün sonrasında klan içerisinde etkili olmaya başlayan Gotō Shōjirō da, Iwazaki Yatarō'nun klan adına Nagasaki'de ticarete başlamasını sağlayacaktır.

Final Sezonu: "Ryōma the Hope"

Ryōma'nın yaşadığı son sene olan 1867 senesinde gerçekleşen olayları anlatan *Ryōma: Umut* adlı sezonda Ryōma'nın Japonya'yı iç savaşa sürüklemeden, Sat-Chō ittifakına kendi klanı olan Tosa'yı da katmaya çalışması ve böylelikle Tokugawa Bakufu

üzerinde daha güçlü bir baskı oluşturma yönündeki gayretleri anlatılmaktadır. Ryōma, Tokugawa Bakufu'nun Sat-Chō ittifakı tarafından askeri bir müdahaleye gerek duymadan ülkenin idaresini imparatora geri vermesini hedeflemektedir. Gelişmelerden haberdar olan Tosa daimyōsu Yōdo harekete geçer ve Gotō'dan gizlice Sat-Chō'ya yakınlaşmasını ister. Bu iki klanla da iyi ilişkileri olan Ryōma bu görüşme için Tosa'ya aracı olacaktır. Ryōma bir yandan da Bakufu'nun imparatora yetkiyi iade ettikten sonraki yeni düzeni tasarlamaya çalışıyordur. Ryōma, Nagasaki'den Kyoto'ya giderken "sekiz nokta planı" olarak bilinen bu taslak üzerinde çalışmaktadır. Sonunda Saigō, Gotō ile görüşmeyi kabul edecektir. Bu görüşme sonunda Satsuma, Tosa'nın Taisei Hōkan* planına katılacağını bildirir. Ancak Bakufu'nun razı olmaması durumunda Tosa da Satsuma ve Chōshū'nun muhtemel saldırısına katılacaktır. İki taraf da karşılıklı bir kumara girmiştir. Bu aşamadan sonra Tosa da Bakufu'nun Taiseki Hōkan'ı kabul etmeme durumuna istinaden Ryōma'nın bağlantıları aracılığıyla silahlanmaya başlar. Yōdo, Ryōma ve Gotō'nun etkisiyle Taisei Hōkan dilekçesini yazar ve Bakufu'ya gönderir. Tokugawa Yoshinobu bu teklifi kabul eder ve imparatora yönetme yetkisini iade eder. Ryōma bunun üzerine daha önce üzerine çalıştığı sekiz nokta planını diğer klanlara gönderir ve onları bu taslak üzerinde çalışmaya davet eder. Ne yazık ki Ryōma Meiji Restorasyon sürecini göremeden Kyoto'da kaldığı Ōmiya'da Tosa'dan arkadaşı Nakaoka Shintarō ile beraber suikaste uğrar ve öldürülür.

Ryōma'nın Karakteri

Yazının bundan sonraki kısmında dizideki beli başlı sahneler irdelenerek dizi çerçevesinde Ryōma karakteri ile idealize edildiği düşünülen maskülen kimlik diğer karakterlerin temsil ettiği maskülen kimliklerle karşılıklı olarak ele alınacaktır. Ryōma saldırgan olmayan daha naif ve insan ilişkilerinde oldukça başarılı, etrafındaki insanların kendi yollarını bulmasında onlara destek olan hümanist ve demokratik olarak nitelendirilebilecek bir maskülen imaj vaat etmektedir. Bu imaj, Japon Ortaçağı'nda Japon erkeğini simgelediği düşünülen samuray stereotipinin ve daha sonra İkinci Dünya Savaşı ile beraber klişeleşen militer Japon erkeği ve savaş sonrasında bunun yerini alan "salarymen" temsiline alternatif olarak kurgulanmaya çalışılmıştır denilebilir. Ryōma karakteri bir açıdan hem evrensel normatif erkekliğin hem de Japonya'daki toplumsal cinsiyet siyasetinin merkezinde ağırlığı olan cesaret, grup dayanışması macera gibi değerleri de sürdürür (Karlin: 2002). Bu nedenledir ki Ryōma hem içine doğduğu dönem olan Edo Dönemi'nin samuray ruhunu yansıttığı ölçüde ikonik bir "geleneksel" maskülen kimliğin temsilcisi hem de günümüz Japon erkeğinin dönüşümünü temsil ettiği ölçüde "güncel" olabilen bir karakterdir. Bununla birlikte temsil ettiği maskülen kimliğin de dizi boyunca aynı kalmayıp yaşadığı olayların etkisiyle değiştiği ve dönüştüğü de gözlemlenebilmektedir. Ryōma'nın yaşadığı her bir deneyim onun erkeklik performansı üzerinde farklı bir dönüşüme yol açmış ve dizinin sezonlara ayrılışında da karakter dönüşümü temel teşkil etmiştir. Ryōma'nın dizinin başlangıcında oldukça naif tasvir edilen imajı ilerleyen sezonlarda girişimci, maceracı ve risk alabilen bir imaja doğru evrilecektir. Bu değişimin

*Shōgun tarafından ülkeyi idare etme yetkisinin imparatora iade edilmesi.

içindeki değişmeyen karakter özellikleri ise makalenin bundan sonraki kısmında temalar olarak ele alınacaktır. Dizi bir bütün olarak incelendiğinde aşağıda belli başlı sahnelerle detaylandırılan sekiz temanın kurgulanan maskülen kimlik imajında tutarlı bir şekilde vurgulandığı iddia edilebilir.

1. Hümanist

Bu temanın içerisinde özellikle çocukluk arkadaşı Takechi ile karşılaştırmalı olarak Ryōma'nın sırasıyla insanlara bakışı, otorite ile olan ilişkisi ve eşitlik anlayışından bahsedilecektir.

1.1 Takechi ve Ryōma'nın insanlara bakışı

Takechi'nin çevresindekilerle olan ilişkilerde takındığı tavrı kendi toplumsal konumuna uygun olup olmayacağı belirlemektedir. Bu tavır çoğu zaman 'mesafeli' ve 'soğuk' bir duruşu beraberinde getirmektedir. Ryōma ise olaydan ve kendi statüsünden ziyade karşısındaki insanın hisleri ve isteklerini göz önünde bulundurmakta ve daha samimi ve sıcak ilişkiler kurmaktadır. Birinci sezonun dokuzuncu bölümde Takechi hırsızlığa karışan öğrencisinin harakiri yapmasını emrederken Ryōma bu durumu engellemeye çalışacaktır. Ryōma'nın bu noktada tek düşüncesi sevdiği bir çocukluk arkadaşının yanlışlıkla karıştığı bir olaydan kurtarabilmektir. Bunun için kendisinden daha düşük sınıf olan tüccarların önünde diz çöküp eğilerek onlardan konunun kapanmasını isteyecektir. Ryōma tüccarların şikayetlerini geri çekmelerine rağmen Takechi'nin vermiş olduğu harakiri cezasını kaldırmayışına bir anlam veremez. Takechi ise siyasi mücadelesini devam ettirebilmesi için almış olduğu bu kararın arkasında durması gerektiğini düşünmektedir. Takechi'ye bu noktada atacağı herhangi bir geri adım kendi arkasından gelenler açısından bir otorite boşluğu oluşmasına neden olacak ve uğruna emek harcadığı davanın onların gözünde değerini ve inandırıcılığını yitirmesiyle sonuçlanacaktır. Ülke ve Tosa siyasetinde Jōi'yi uygulamak adına gözünü bu denli karartmış olan Takechi için bu olay 'temizlenmesi' gereken küçük bir meseledir. Oysa Ryōma açısından bir insanın hayatından daha önemli bir şey olmaz. Konuyla bağlantılı olarak Takechi'nin içinde kalan son insancıllığı nasıl öldürdüğü Ryōma ve Takechi arasında geçen dokuzuncu bölümdeki şöyle bir sahneyle ifade edilmektedir: Ryōma arkadaşlarının hayatının Takechi için gerçekten bu kadar önemsiz bir şey olup olmadığını öğrenmek ister. Takechi'nin bu durumu onaylaması üzerine Ryōma, böyle bir şeyi ancak şeytanın söyleyebileceğini ifade edecektir. Takechi'nin "büyük işleri becerebilmek için demek ki şeytan olmak lazım" demesi üzerine Ryōma, Takechi'nin şefkatli tarafını ifşa edebilmek için Takechi'nin vazonun içine koymuş olduğu çiçeğe bakarak: "Takechi'nin Tosa ve Japonya'yı değiştirmek için idealleri var ama bunun yanında bir çiçek için de kalbinde yer var. Ama şeytan çiçekten hoşlanmaz" der. Bu söz üzerine Takechi kılıcını çekip çiçeği kesecektir. Bu sahneyle Takechi ve Ryōma'nın karakter ayrımı iyice netleşmiştir. Bu noktadan sonra Takechi sadece ölümü değil öldürmeyi de göze almaya başlayacaktır. Takechi içindeki insancıl kırıntıların inandığı şey uğruna savaşırken kendisini güçsüz yapacağına inanmaktadır. Oysa Ryōma karşısındaki insanlara duyduğu şefkat ve sevgiden güç almaktadır. Takechi ve Ryōma'nın insanlarla kurduğu ilişkilerdeki farklı yaklaşımlarını ortak arkadaşları Izō

ile olan ilişkilerinde de ayrışmaktadır. Ryōma her insanın iyi bir tarafı olduğuna inanırken Takechi için insanlardan beklenebilecek en önemli şey kayıtsız şartsız duyulan bir sadakat duygusudur. Dizideki gösterildiği haliyle "hoca-öğrenci" ilişkisindeki "saygı" anlayışının dışına taşan bu itaatkar tutum Takechi'nin özellikle Izō ile olan ilişkisinde ön plana çıkmaktadır. Dizide Ryōma'nın Izō'ya yaklaşımı ise Ryōma'nın insancıl yönünün seyirciye aktarılmasına olanak sağlar. Tıpkı Ryōma karakteri gibi Izō karakteri de dizide popüler tarihtekinden farklı bir temsil sunmaktadır. Popüler tarihte bilindiği şekliyle bir suikastçi olan Izō da Ryōma gibi farklı türden eserlere konu olmuş bir samuraydır. Izō dizideki zayıf ve kırılgan görüntüsünün aksine genellikle iri yarı sert ve maço bir karakter olarak tasvir edilmiştir* Ryōmaden dizisinde bu anlatımlardan farklı olarak fevri ve arkadaş canlısıdır. Izō dönemin siyasal gelişmeleri ile ilgili olarak kendi vizyonuna sahip olmayan fakat güvendiği hocası Takechi Hanpeita'ya sonuna kadar hizmet etmeyi kafasına koymuş bir karakter olarak betimlenmiştir. Izō'nun Ryōma ile olan ilişkisi, Takechi ile olan ve daha çok korku tarafı ağır basan hiyerarşik ilişkiden farklı anlatılmaktadır. Ryōma ile eşit şartlarda oluşmuş daha çok sevgi ve güven üzerine kurulu bir ilişkisi olduğu söylenebilir. Dokuzuncu bölümde hırsızlık olayına karışan arkadaşının hocası Takechi tarafından affedilmeyip seppuku ile cezalandırılınca Ryōma tarafından kaçırılması Izō'yu sevindirecektir. Bu olay Izō'nun Ryōma'ya duyduğu sevgi ve güveni artıracaktır. Takechi ileriki zamanlarda Izō'nun bilgisizliğini ve cehaletini kendi düşmanlarına karşı bir silah olarak kullanmaya başlayacaktır. Özellikle Kyoto'da bulundukları dönem içerisinde siyasal olarak kendi düşüncelerinin karşısında yer alan insanları Izō'ya öldürtecektir. Takechi Izō'nun insani yanını görmezden gelirken Izō'nun kendisine duyduğu güven, sevgi ve saygıyı kendi inandığı 'yüce idealler' adına kullanmaktadır. Izō yaptıkları ile ilgili olarak sürekli bir vicdan muhasebesi içindedir. İşlediği cinayetlerle ilgili olarak Ryōma'ya açılmak istediğinde durumun farkına varan Ryōma onu ne için olursa olsun insanlık dışına çıkan hareketlerde bulunmaması için uyarmaya çalışacaktır. Ryōma Izō için içindeki azabı dindirebilecek yegane sakin limandır. Izō'nun başka sahnelerde birkaç defa ifade ettiği gibi Ryōma ile konuşmak onu her dönem rahatlatmıştır. Ryōma da Izō'nun iyi ve kötü yanlarının farkındadır ve Takechi'nin yaptığı gibi onun zaaflarından faydalanmaya çalışmaz. Izō'ya Takechi'nin emriyle adam öldürmesi ile ilgili olarak yanlış yaptığını izah etmeye çalışır. Ryōma insanların fikirlerinin farklı farklı olacağını ve sırf bu fikir farklılıkları yüzünden insanlık dışı eylemlerde bulunulmaması gerektiğini anlatmaya çalışır. Ryōma'ya göre görüşler ne kadar farklı olursa olsun hiç kimse Japonya'yı kendi eliyle başkalarına vermek istemeyecektir. Dolayısıyla Japonya'nın korunması gerektiği konusunda hemfikir olunduğu sürece farklı fikirleri olan insanların güçlerini bu amaç etrafında birleştirmelerinin önemli olduğunu anlatmaya çalışır. Ryōma, Izō'nun içindeki iyiliği ön plana çıkaracağı bir iş yapmasını ister. Izō öldükten sonra da ölen arkadaşlarını anmak için tek başına içen Ryōma başka bir dünyada yeni kurulan düzende Izō'nun insanları koruyabileceği bir görevde çalıştığını hayal edecek ve bu hayal için kadeh kaldıracaktır.

* *Hideo Gosha's Hitokiri (1969)*

1.2 Ryōma ve Takechi'nin Otorite ile Olan İlişkisi

Takechi kendi altındaki insanlardan beklediği kayıtsız şartsız sadakati kendi beyine de aynı şekilde göstermeye çalışmaktadır. Bir yandan beyine karşı sadık davrandığını ve her şeyi onun için yaptığını savunmaktadır. Öte yandan beyinin üst kademeye getirmiş olduğu Yoshida Tōyō ile olan görüş ayrılıkları nedeniyle Tōyō'nun ortadan kaldırılmasını tek çıkar yol olarak görmüş ve onu öldürtmüştür. Tōyō ise uzaktan takip ettiği Ryōma'nın yeniliklere, değişime ve öğrenmeye açık olduğunu fark etmiş ve onu klan içerisinde etkili bir konuma getirmek istemiştir. Tōyō, Ryōma'nın körü körüne bir lideri takip eden insanlardan olmadığının farkındadır. Takechi ise Yōdō'nun gözünde kibirli, dar görüşlü ve uzlaşılamaz bir kişidir. Birinci sezonun sonunda hem Ryōma hem de Takechi kendi yollarını çizmişlerdir. Takechi Tosa Klanı'nın iç siyasetinde önüne engel olarak gördüğü Yoshida Tōyo'yu öldürtürken, Ryōma'nın idealleri onu klanını ve ailesini terk etmekle yüzyüze bırakacaktır. Birinci sezonun sonunda Ryōma Yatarō'ya kendisine Yoshida Tōyō tarafından teklif edilen ve kendisini jōshiliğe yükseltecek olan görevi kabul etmeyip dappan yapmasının sebebi olarak artık sadece Tosa için değil "ülkesi" için bir şeyler yapmak istemesini gösterecektir.

İkinci sezonun sonunda Takechi'nin en büyük otorite figürü olarak gördüğü Tosa Daimyō'suna karşı hissettiği bağlılık o kadar güçlüdür ki harakiri yapmasını emretmiş olsa da Daimyō'nun yirmi sekizinci bölümde hücresine gelip kendisini övmesini bir mucize olarak değerlendirir. Bu Takechi için o denli onore edici bir olaydır ki aldığı ölüm cezası onun için kabul edilebilir, neredeyse uğruna 'değdi' diyebileceği bir olay haline gelmiştir. Takechi'nin gözünde Daimyōsu'ndan şüphe eden bir vassal samuray değildir. Takechi seppuku yapmadan önce Ryōma ve Yatarō ile vedalaşma sahnesinde on sene önce Ryōma'nın Iwazaki'ye herkesin önünde söylemiş olduğu sözleri hatırlatır:

"Tosa bir zaman sonra artık Kashi ya da Jōshi gibi sınıfsal ayrımların kalmayacağı bir yer olacaktır demiştin. O zaman bu sözler anlamsız gelmişti ama Yodosama buraya gelip benimle oturunca o günün geldiğini gördüm… Bu senin bana getirdiğin bir mucize. Senin benim suçlarımı üstlenmene izin veremem çünkü senin yapacak daha çok şeyin var ve sen daha fazlasını yapmak zorundasın. Bu ülkeyi başka ülkelerden korumak ve bağımsızlığını sürdürmek senin görevin".

Oysa dizinin sonlarına doğru Ryōma'nın Tosa Daimyōsu ile olan karşılaşma sahneleri incelendiğinde Ryōma'nın üstlerine karşı Takechi gibi sorgusuz sualsiz bir itaat anlayışını benimsemediği çarpıcı bir şekilde hissedilmektedir. Ryōma'nın duyduğu saygı mümkün olduğunca rasyonel bir zemine oturtulmaya çalışılmıştır.

1.3 Takechi ve Ryōma'nın Eşitlik ile İlgili Düşüncelerinin Karşılaştırması-

Takechi bir yandan yücelttiği samuray değerlerinin farkında olmadan dışına çıkarken feodal dönemin kurtulunması gereken düşünce yapısından da kurtulamamaktadır. Ülkenin değişmesinde herkesin payına bir şey düştüğü her sınıftan insanın ideallerinin olabileceği noktasında Ryōma kadar eşitlikçi bir anlayışa sahip değildir. On altıncı bölümde Katsu Kaishū'nun evinden çıkarken Takechi ve Izō, Tosa'lı Chōjirō ile karşılaşırlar. Takechi hiyerarşik yapıya olan sorgusuz itaatinin devam ettiğini gösterir bir biçimde Chōjirō'ya neyi iyi yapıyorsa ona dönmesi gerektiğini söyleyecektir. Burada

Chōjirō'nun tüccar bir aileden geldiğini ve dolayısıyla da ülke meselelerine karışmaması gerektiğini ima etmektedir. Chōjirō ise sırf kashi olduğu için Tosa'da ikinci sınıf insan muamelesi gören Takechi'nin sarf ettiği bu söze tepki gösterecektir. Herkes gibi Chōjirō'nun da idealleri vardır. Burada bir kez daha Ryōma ve Takechi arasındaki görüş farklılıkları ortaya koyulmuştur. Bu sahnede, Takechi'nin her ne kadar Bakufu'ya karşı bir hareketin içinde yer alıyor olsa da var olan hiyerarşik sistemi değiştirmek yönünde bir düşüncesinin olmadığı anlaşılmaktadır. Oysa Ryōma bu sistemin artık değişmesi gerektiğini idrak etmeye başlamıştır. Hanpeita, herkesin kendi sınıfına uygun şekilde hareket etmesi gerektiğini düşünürken; Ryōma hayalleri ve çabası olan insanların önünün açılmasını istemektedir. Pek çok sahnede Ryōma sınıfsal ayrıma net bir tavırla hayır diyecektir.

2.Cesur ve Maceracı

Ryōma sezonun ilk bölümünde korkak ve çekingen bir çocuk olarak betimlenmektedir. Korkaklığı bir süre arkadaşları tarafından alay konusu olmuştur. Bir süre sonra Ryōma'nın kılıç konusundaki ustalığının farkına varan arkadaşlarının gözünde Ryōma'nın bu korkan imajının değişmesi sezonun on birinci bölümünü bekleyecektir. Bu bölümde erkek kardeşi bir Jōshi tarafından öldürülen samuray, intikam almak için iki Jōshi'yi öldürecektir. Jōshiler bu kişiyi istedikleri halde Takechi'nin dōjō'suna sığınan arkadaşlarını teslim etmeye yanaşmayacaklardır. İki tarafta da gerilim tırmanmıştır. Ryōma tam bu sırada Takechi'nin dōjōsuna gelir ve bir öneride bulunur. Jōshilerin toplandığını düşündüğü yer olan Toyo'nun evine gidip ondan olayları çözümlemesini isteyeceğini söyler. Ryōmanın bu kadar gerilimin yükseldiği bir ortamda Jōshilerin arasına gidip elçilik yapacak olması arkadaşlarını şaşırtır. Bu gerçekten de cesaret isteyen ve ancak kendi ikna yeteneğine güvenen bir kişinin yapacağı harekettir. Bu olaydan kısa bir süre sonra Ryōma siyasal manevra alanı kazanabilmek adına o zamanlar suç sayılan bir hareket yapıp klanını terk edecektir. Ryōma ikinci sezonun sonunda Takechi Hanpeita'nın ölümü ile daha da gözü kara davranmaya başlar. Bakufu hükümetinin bütün şimşeklerini üstüne çekmeyi göze alarak Satsuma ve Chōshū 'nun gizli antlaşmasının arabuluculuğunu yapacak, Chōshū 'nun yanında Bakufu'ya karşı savaşa girecek ve yine Chōshū ve Satsuma'daki bazı kesimlerin tepkisini toplama pahasına Tosa'nın Bakufu'ya aracı olmasını sağlayıp Shōgun'un iradeyi imparatora devretmesinde etkili olacaktır. Tüm bunları arkasında hiçbir güvence olmaksızın yapmakta ve canını ortaya koymaktadır.

Dizi çerçevesinde Ryōma'nın içinde bulunduğu çevrenin de cesaretini tetiklediği iddia edilebilir. Chōshū'lu samuray Takasugi Shinsaku bu açıdan etkili bir figürdür. Dizide yansıtıldığı şekliyle pervasız kişiliği Takasugi'yi daha da karizmatik ve etkilenebilir kılmaktadır. Otuzuncu bölümde Ryōma, Takasugi'nin gizlice Çin'e gittiğini, oradaki sömürü durumunu bizzat gördüğünü öğrenir. Şimdi de Chōshū Takasugi liderliğinde üstelik her kesimden insanlardan oluşan kendi kurduğu bir orduyla Bakufu'ya karşı savaşa girmeye hazırlanmaktadır. Takasugi Bakufu'yu yenme ihtimallerinin olmadığının farkındadır buna rağmen sırf doğru olduğuna inandığı şey uğruna ölmek için savaşmayı göze almıştır. Bu anlamda belki de Ryōma'nın gözünde Takasugi Takechi'den daha cesur ve

idealisttir. Ryōma Takechi'nin ve Takasugi'nin ölümleri ile bu kişilerin yarıda kalan ideallerini tamamlama sorumluluğunu da kendi omuzlarında hissedecektir. Kırkıncı bölümde, Gotō Shōjirō korkutmak için Ryōma'nın suratına kılıcını doğrultacaktır. Ryōma'nın gözünü dahi kırpmadan olduğu yerde oturduğunu görünce gerçekten korku nedir bilmeyen biri olduğunu teslim eder. Ryōma ise "çünkü korkacak vaktim yok" diyecektir. Kırk üçüncü bölümde Ryōma, başardıklarının bir yandan da düşmanlarını çoğalttığını kendisine hatırlatan arkadaşı Nakaoka'ya "Eğer hedef olacağımız şeyler yapmazsak Japonya asla değişmez öyle değil mi" diyecek ve muzipçe gülümseyecektir.

3.İyimser

Ryōma içinde bulundukları ve kendilerini çevreyeleyen değişimi acı bir şekilde hissedildiği dönemde dahi geleceğe dair güzel umutlar beslemektedir. Ryōma başlangıçta her şeyin daha güzel bir yöne evrileceğine dair naif bir inanç taşımaktadır. Dizinin ilerleyen sezonlarında ise yavaş yavaş bunun nasıl olacağına dair fikir sahibi olmaktadır. Dizinin ilk bölümünde, Yatarō'nun Jōshilerle başının derde girmesini önlemek için araya giren Ryōma Yatarō'nun yerine dayak yer. Yatarō Ryōma'nın kendi meselesine karışmasına üstelik bir de kendi yüzünden Jōshi'den özür dilerken üstüne dayak yemesine iyice kızmıştır. Kashilerin durumunun asla değişmeyeceğini haykırır. Ryōma suratı kanlar içinde olsa da çocukken annesinin yaptığı saygısızlıktan ötürü kafası kesilecekken annesinin araya girmesi sonucu canının bağışlandığını hatırlatır. Yatarō'ya bir gün bu dengelerin değişeceğine dair inandığını söyler. Ryōma en başından beri bir gün Tosa'nın artık Jōshi ve Kashi'lerin eşit olduğu bir yer olacağına inanmaktadır. Ve bu kavga ve nefretle değil insanların birbirini ikna etmesiyle olacaktır. Annesi bir Jōshi'nin fikrini değiştirmişse bu başka olasılıkların da gelecekte mümkün olduğunun bir işaretidir. Daha sonra ikinci sezonun son bölümünde Takechi ölmeden önce kendisini hapishanede görmeye gelen Ryōma'ya yine bu sahneyi hatırlatacaktır. Takechi o zaman dikkate almadığı bu sözün yavaş yavaş gerçekleştiğine tanık olmuştur. Yüzünü dahi görmeye statüsünün izin vermediği klanbaşı kendisini ziyaret etmek için hücresine kadar gelmiş onunla yere oturmuş ve onun kendi adamı olduğunu ve onurlu bir şekilde ölmeyi hak ettiğini söylemiştir. Takechi bunun bir mucize olduğunu düşünmektedir ve ona bu mucizeyi gerçekleştiren kişi Ryōmadan başkası değildir.

Ryōma geleceğe dair umut dolu sözler söylemektedir. Etrafındaki insanlara da bu düşüncelerini yaymaya çalışmaktadır. Yatarō'nun kadınları etkilemek için 'bol keseden atıyor" dediği bu laflardan en önemlisi Nagasaki'de tanıştığı bir geiko olan Omotō'ya ve karısı Oryō'ya yazdığı mektupta söylemiş olduğu "Japonyayı herkesin yüzünün güldüğü bir ülke yapacağı" sözüdür. Dizinin otuz üçüncü bölümünde Omotō Ryōma'nın Hıristiyan olduğunu anlamış olmasından rahatsızlık duyup Ryōma ve arkadaşlarının Bakufu'dan gizlice gerçekleştirdikleri silah ticaretini Nagasaki Bugyō'ya raporlamakla tehdit edecektir. Ryōma insanların farklı farklı olduğunu, Hıristiyanlığa da inananlar olacağını söyleyerek Omotō'ya güven telkin etmeye çalışır. Ama Omotō Ryōma'ya güvenip güvenemeyeceğinden henüz emin değildir. Omotō'nun bu ülkeye dair hiçbir umudu kalmamıştır. Japonya'yı terk etmek istemektedir. Ryōma bunu duyduğunda çok üzülür ve Omotō'ya Japonya'yı değiştirmek istediğini hatırlatır. Omotō da daha önceki

bir karşılaşmalarında Ryōma'nın kendisine söylemiş olduğu "Japonya'yı herkesin yüzünün güldüğü bir ülke haline getireceği sözünü anımsayacatır fakat o noktada bu söz Omotō'ya hiç gerçekçi gelmez.

4.Yardımsever

İlk bölümlerde Ryōma'nın henüz çocukken bile yardımsever ve iyi niyetli olduğu özellikle vurgulanmaktadır. Ryōma'nın arkadaşlarına duyduğu sevgi ve onları koruma isteğine dizi süresince sıklıkla işaret edilmiştir. Ryōma'nın iyi niyeti ve korumacı tavrı sadece yakın çevresine yönelik olmayıp aynı zamanda hiç tanımadığı insanlar için de geçerlidir. Iwazaki Yatarō ile ilişkisi de bu bağlamda hikaye örgüsüne dahil edilmiştir. Henüz on yaşlarındaki ilk karşılaşmalarında Ryōma güneşin altında kitap okurken rastladığı Yatarō'ya açlıktan karnının guruldadığını fark edince kendi elindeki yiyeceği vermek isteyecektir. Birinci episodun ikinci bölümünde Ryōma yakında bir köyde meydana gelen su baskınlarını önlemesi için yapılması planlanan bir baraj inşaatında görevlendirilir. Ryōma baraj yapımındaki katkılarından ötürü kendisine teşekkür etmek isteyen çocukları görünce barajın selde hayatını kaybeden insanların aileleri için ne denli bir ölüm kalım meselesi olduğunun farkına varır. Fakat inşaatta ortaklaşa çalışması beklenen iki köyün arasında bir husumet süregelmektedir. Bu nedenle de köylülerin arasında inşaatın aksamasına neden olan tartışma ve kavgalar yaşanmaktadır. Ryōma zor durumda kalan aileleri öne sürerek köylüleri barajın yapılması gerekliliği konusunda ikna etmeye çalışacaktır. Ryōma toplumsal hiyerarşi göz önünde bulundurulduğunda bir samurayın hiç yapmaması gereken bir şeyi yapıp köylülerin önünde eğilerek onlara çalışmaları için yalvaracaktır. Ryōma sonunda köylüler tarafından dikkate alınmayıp yalnız bırakıldığında ise inşaat için tek başına çabalayacaktır. Ryōma'nın bu konudaki özverisini gören köylüler iyi niyeti karşısında insafa gelip Ryōma'nın 'tuhaf' bir samuray olduğunu, işi yapana kadar iki köyün insanlarının barış içerisinde çalışacaklarını çünkü Ryōma'nın da söylediği gibi bunun ölüm kalım meselesi olduğunu söyleyeceklerdir. Ryōma dizi süresince para konusunda da cömert bir tutum sergilemektedir. Birinci bölümde babaları bir Jōshi tarafından öldürülen iki kardeşe elindeki tüm parasını verecektir. Yatarō'nun gözünde bu artık iyi niyetin de ötesinde düpedüz 'savurganlık' tır. İkinci sezonun yirmi ikinci bölümünde de ablasının kendisine henüz gönderdiği parayı, ilk kez karşılaştığı Oryō isimli kadına, borçlu olduğu için kızkardeşini alıkoyan yakuzalara geri ödemesi için verecektir. Ryōma Nagasaki'de tanıştığı Omotō adlı geikoya da yardımlarda bulunmuştur. Dizinin otuz üçüncü bölümünde Omotō'nun gizlice istavroz çıkardığını gören Ryōma Omotō'nun o dönem Japonya'sında yasaklanmış olan bu inanca mensup olduğunu kimseyle paylaşmayacaktır. Daha sonra Omotō'nun Hıristiyan inanışını benimsediğinin ortaya çıkmasıyla Ryōma İngilizlerin de yardımıyla Amerika'ya kaçmasına yardımcı olacaktır.

5.Esnek ve Hoşgörülü

Ryōma'dan yaşça büyük olması sebebiyle özellikle Ryōma'nın Katsu Kaishū'nun etkisi altına girmeden önce siyasal olarak düşüncelerinden etkilendiği kişi Takechi Hanpeita'dır. Takechi Hanpeita Ryōma'ya kıyasla ortaçağ Japonyası feodal değerlerini

daha çok içselleştirmiş bir karakterdir. Ryōma ailenin ikinci erkek çocuğu olma avantajından yararlanarak kılıç eğitimini ilerletmek için Edo'ya giderken; Takechi bakmakla yükümlü olduğu babaannesi vefat edene kadar Edo'ya gitmek istemeyecektir. Birinci sezonun ilk bölümünde, arkadaşlarının düğününde sağdıç olan Takechi, sake içince kendini kaybeder ve düğünün geri kalan kısmında uyur. Bu durumdan dolayı onurunun lekelendiğini düşünen Takechi ertesi gün harakiri yapmaya kalkışır. Takechi'nin harakiri yapmasını engelleyen Ryōma için yaşanan bu olay eğlenceli ve gülüp geçilecek bir şeydir. Sürekli kontrol altında tutmak ve her konuda kontrollü olmak Takechi için son derece önemlidir. On dördüncü bölümde Ryōma'nın dappanından sonraki ilk karşılaşmalarında Takechi Ryōma'nın kılık kıyafeti ve saçı ile ilgili eleştirilerde bulunacaktır. Ryōma'nın pejmürde hâli Takechi'nin gözünde bir samuraya hiç yakışmamaktadır. Takechi ilk sezonun altıncı bölümünde karısı Tomi arkadaşına gururla kocasının yazmış olduğu raporun Klan otoriteleri tarafından beğenildiğini söylediğinde karısını ikaz edecektir. Takechi'ye göre bir samuray karısı bu tür bir haberi böbürlenme malzemesi haline getirmemelidir. Fakat Tōyō'nun ölümünden sonraki hızlı yükselişi Takechi'ye bu değerleri unutturacaktır. Takechi alt sınıf bir samurayken Tosa'da artık etki sahibi bir insan olacak ve ülkede o sıralarda revaçta olan Jōi düşüncesini benimsemiş olduğu için de havaya girecektir.

Ryōma özünde iyi olduğuna inandığı insanları ne olursa olsun korumaya çalışırken; Takechi verdiği kararlarda etik normları ölçüt almaktadır. Kuralları bu kadar katı uyguluyor oluşu kendi inandığı değerler uğruna etrafındaki arkadaşlarını feda etmekten kaçınmamasına sebebiyet verecektir. Takechi'nin dizi boyunca altı çizilen bu gururlu yapısı, özellikle yönetimde üst noktalara gelişiyle hiçbir eleştiri kabul etmeyen ve en yakınındaki insanları birer birer gözden çıkaran bir kişiyken; Ryōma temas ettiği insanların fikirlerini dinleyen, bu fikirler arasında yapıcı bulduklarını benimseyen ve bunları yaymaya çalışan bir kişidir. Takechi etrafındaki kişilerin feodal çağın onur kodları ve etik kuralları çerçevesinde hareket etmesini beklemektedir. İkinci sezonun sonunda kendisine verilen seppuku cezasını gerçekleştirirken bile samuray idealine en uygun şekilde hareket etmeye özen gösterecek ve ritüeli son noktasına kadar götürecektir Ryōmanın da dediği gibi bir anlamda Takechi "bushidō*" olarak adlandırılan kavramın aynasıdır.

6.Özgeci

İlk bölümün ikinci yarısında artık yirmili yaşlarında olan Ryōma arkadaşlarını korumak için zaman zaman kendisini tehlikeye atmaktan kaçınmayacaktır. İlk iki bölümde Ryōma iki farklı olayda Yatarō'nun canını kurtarmak üzere olaya karışacaktır. Dokuzuncu bölümde hırsızlık işine karışan arkadaşına hocası Takechi'nin vermiş olduğu seppuku cezasını kaldırtamayacağını anladığında kaçmasına yardımcı olacaktır. Ryōma'nın yardıma ihtiyacı olduğunu düşündüğü kişiler için yaptıkları dizinin ilerleyen bölümlerinde yerini Japonya'nın iyiliği için yaptıklarına bırakacaktır. On dördüncü bölümde Ryōma hakkında konuşan hocası Katsū ve Katsū'nun Ryōma'yı Tosa'dan tanıyan bir öğrencisi Ryōma'nın Tosa'da aslında rahat bir yaşam sürebilecekken, klanı terk edip ülkenin geleceğini kendine mesele etmiş olmasını bir kez daha vurgularlar. Burda Sakamoto'nun 'idealleri' için sahip olduğu her şeyi gözden çıkarmış olduğu, kısacası bir şişi olduğu seyirciye bir kez daha hatırlatılmaktadır.

* Samuray anlamına gelmektedir.

7.Mütevazı

Ryōma'nın dizinin ilk bölümlerinde vurgulanan bir diğer özelliği ise ileri kılıç tekniği ve fiziksel gücüne rağmen sahip olduğu bu özellikleri etrafındakilere zorbalık yapmak için kullanmıyor oluşudur. Bu durumu örnekleyen iki sahne mevcuttur. Birinci sezonun ilk bölümünde Takechi Hanpeita'nın kılıç okulundaki öğrencileri Jōshilerin küçük düşürücü muamelelerinden dolayı kin ve nefretle dolmuşlardır. Küçüklüğünden beri korkak diye dalga geçtikleri arkadaşları Ryōma kendi okullarını ziyarete geldiğinde onun kılıç becerilerini (tekniğini) denemek isterler. Ryōma gönülsüz bir şekilde her biriyle teker teker maç yapar ve onları yener. Ryōma'nın bu kadar iyi kılıç kullanmasına rağmen bunu şimdiye kadar bir böbürlenme unsuru olarak kullanmamış olması veya gücünü insanlar üzerinde denememiş olması arkadaşlarını çok şaşırtır. Bu kadar güçlü olmasına rağmen Jōshilere şimdiye kadar tepki vermemiş olmasına, boyun eğiyor gözükmesine bir anlam veremezler. Birinci sezounun üçüncü bölümündeki bir diğer sahnede Yatarō babasının kumar borcu olan kişilerin saldırısına uğrar. Ryōma, arkadaşını korumak üzere olaya dahil olur. Kılıç kullanma becerisi ve fiziksel gücü sayesinde aynı anda birden çok kişi ile mücadele edebilmektedir. Fakat kendi gücünü yalnızca saldırıları engellemek ve saldırı teşebbürlerini caydırmak amacıyla kullanmaktadır.

Kendi yetenekli olduğu alanların farkındadır ve kendi yeteneğinin dışında kalan şeyler için etrafında yetenekli gördüğü insanları desteklemektedir. Satsuma ve Chōshū 'nun arasını yaptıktan sonra silah ve gemi alma sürecinde toplantıda yer almayacağına şaşıran arkadaşlarına ben bu tür zor şeylerden anlamam diyecek ve bu tür işlerde yetenekli gördüğü kişilere sorumluluğu verecektir.

8.Meraklı

Ryōma'nın dizinin belki de başlangıcından sonuna kadar işlenen en önemli özelliklerinden birisi de meraklı bir kişiliğe sahip olmasıdır. Dizinin ilk bölümlerinden itibaren Ryōma sürekli olarak gözünü denize dikerek ufku seyretmekte ve doğup büyüdüğü yer olan Tosa'nın ötesindeki dünyayı görmek istemektedir. Kabuğunu ilk defa kılıç eğitimini devam ettirmek için Tokyo'ya giderek kıracaktır. Fakat Tokyo'ya yaptığı bu yolculuk onun sadece kılıç konusundaki becerilerini geliştirmekle kalmayıp ona keşfedilecek daha çok şey olduğunu hatırlatacaktır. Amerika'nın siyah gemilerinin Japonya kıyılarına gelişine tanık olduktan sonra merakı bu gemilere ve denizciğe kayacaktır. Daha sonra Tosa'ya döndükten sonra kendini Sonno Jōi hareketinin içerisinde bulacaktır. Jōi'nin ne anlama geldiğini öğrenmek için kendi klanından kaçarak Japonya'yı gezmeye başlayacaktır. Denizciliğe olan merakı onu bir süre hocası olacak Katsu Kaishū ile karşılaştıracak ve daha sonra Katsu Kaishū'nun donanma okulunda öğrenci olacaktır. Okulun Shōgunluk tarafından tehdit olarak algılanması sonucu kapanmasıyla, Ryōma klanını terk eden diğer samuraylarla beraber kendisini Nagasaki'de bulacaktır. Nagasaki de kastella* yapımı da dahil olmak üzere farklı tecrübeler edinen Ryōma sonunda kendi ticaret şirketini kuracaktır. Ryōma dizi süresince batıda gelişen haritacılık, uluslararası hukuk, fotoğrafçılık gibi pek çok farklı alana da girişimci bir ruhla yaklaşmaktadır. Ryōma'nın

* Portekizli tüccarlar tarafından 16 yyda getirilen ve Nagasaki spesyali olan bir çeşit kek.

da desteğiyle şirketi Kaientai Japonca-İngilizce bir sözlük bile hazırlamak için kolları sıvamıştır.

Sonuç

Yukarıda ele alınan karakter özelliklerinden yola çıkılarak Ryōmaden dizisinde betimlendiği haliyle Sakamoto Ryōma'nın, günümüz televizyon izleyicisinin kendisiyle özdeşleştirebileceği ya da sevebileceği bir karakter olarak yeniden yorumlanmaya çalışıldığı düşünülmektedir. Popüler kültürde sıklıkla işlenen bir karakterin en güncel versiyonu olan bu "son Ryōma" bir anlamda Japonya'daki erkeklik temsillerine yeni bir soluk getirmekte yeni temsillerin toplumsal tahayyülüne katkıda bulunmaktadır. Eski değerler yenibir takım eklemelerle zamanın ruhuna uygun bir hale getirilerek Ryōma karakteri ile yeniden vücut bulmuştur. Dizi bir yandan tarihsel belleğin tazelenmesini sağlarken öte yandan da yeni bir erkeklik imajını dolaşıma sokmaktadır. Bu bağlamda düşünüldüğünde Ryōma'nın günümüz seyircisinin hoşuna gideceği düşünülen bir biçime evrildiği ve günümüz toplumsal cinsiyet trendlerine uyacağı düşünüldüğü şekilde 'güncellendiği' iddia edilebilir. Meiji reformasyonunun sonrasında Japonya'da dönem dönem Batı ile özdeşleştirilen tüketim odaklı materyalist bir yaşam tarzının yerine kişilerin özsaygılarını yitirmeksizin iyi ahlaklı ve onurlu bir yaşam sürmenin gerekliliğini vurgulayan söylemler ara ara sürdürülmüştür. Bu tür söylemler toplumsal cinsiyet temsillerinde de kendini göstermekte yaratılan ikonik maskülen imgeler ihtiyaç duyulan zamanlarda dolaşıma sokulmaktadır. Bunun yanı sıra insanlarla mesafeli ilişkiler kuran maço bir maskülen kimlik yerine etrafına karşı daha hassas duyarlı ve iletişime açık bir karakterin kurgulanmaya çalışıldığı söylenebilir. Birbiriyle çatışan düşüncelerin şiddete başvurulmaksızın ortak bir anlayış ile çözümlenmesi gerektiği fikri, nihai amaç ne olursa olsun insanlıktan uzaklaşmaya ve zorbalığa sebebiyet verecek her türlü düşünceden uzak durulması gerektiği gibi mesajlar Ryōma aracılığıyla aktarılmaktadır. Bu bağlamda dizi otokratik Japon erkeği stereotipini ters yüz eden sempatik bir samuray imgesiyle aynı anda hem geçmişi yad etmekte hem de günümüz Japon toplumuna yeni bir alternatif erkek kimliği sunmaktadır.

KAYNAKÇA

Frühstück, S. & Walthall, A. (Ed.) (2012). *Recreating Japanese Men*. London: University of California of Press.

Hall, S. (Ed.)(2003). *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices.* London: Sage

Jansen, M. B. (1971). *Sakamoto Ryōma and the Meiji Restoration*. Stanford: Stanford University Press.

Karlin, J. G. (2002). The Gender of Nationalism: Competing Masculinities in Meiji Japan. *Journal of Japanese Studies* :Vol. 28, No.1, s.41-77.

Masunori, S. & Hirahara, H. (1991). *A History of Japanese Television Drama*. Tokyo: Japan Association of Broadcasting Art.

Roberson, J. E. & Suzuki, N. (Ed.)(2002). *Men and Masculinities in Contemporary Japan: Dislocating the Salarymen Doxa*. New York: Routledge.

Yamamura K. (1974). *A Study of Samurai Income and Entrepreneurship: Quantitative Analyses of Economic and Social Aspects of the Samurai in Tokugawa and Meiji Japan*. Cambridge: Harvard University Press.

İnternet Kaynağı:

Corkill, Edan (2009, 25 Aralık). Legendary, dirty samurai gets makeover http://www.japantimes.co.jp/culture/2009/12/25/general/legendary-dirty-samurai-gets-makeover/ (Erişim tarihi 15.05.2014)

RYŌMADEN DİZİSİNDE ÇİZİLEN JAPONYA'NIN 'YENİ' ERKEK İMAJI

Özet

Japonya'da maskülen temsillerin, özellikle son yirmi yıl içerisinde radikal bir biçimde çeşitlendiği iddia edilebilir. Gerek ikinci dünya savaşı öncesinde dönem dönem ortaya çıkan ve beraberinde Avrupa ile henüz tanışmamış bir Japonya'yı temsil ettiği düşünülen "samuray" imajı olsun gerekse ikinci dünya savaşı sonrasında Japon ekonomisini toparlamak üzere kendini işe adayan ve eve para getiren 'salaryman' imajı olsun temsil alanındaki hegemonyasını yitirmektedir. Farklı kimlik oluşumlarının yansımalarını medya dünyası aracılığıyla da takip etmek mümkündür. Bu bağlamda yazıda Japonya'nın ulusal kanalında 2010 senesinde yayınlanan Ryōmaden isimli tarihi dizide işlenen Sakamoto Ryōma adlı karakterin temsil ettiği maskülen kimlik ele alınacaktır. Çeşitli sahnelerden verilen örneklerle bu tarihsel dizi ile yeniden yorumlanan Sakamoto Ryōma'nın, günümüz Japon toplumunda nasıl bir erkeklik temsilinin 'idealize' edilmesine aracı olduğu ortaya koymaya çalışılacaktır. Sakamoto Ryōma Japonya popüler tarihinde Meiji Restorasyonunun mimarlarından biri olarak bilinmektedir. Şimdiye kadar pek çok roman, anime ve mangaya konu olan bu karakterin son versiyonu olan yeni Ryōma bir anlamda Japonya'da tarihsel olarak yüceltilen ikonik bir maskülen kimlik ile örtüşmektedir. Öte yandan günümüz toplumsal cinsiyet ilişkileri bağlamında daha önceki ikonik temsillerden yer yer farklılaştığı da göze çarpmaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde dizi otokratik Japon erkeği stereotipini ters yüz eden sempatik bir samuray imgesiyle bir yandan tarihsel belleğin tazelenmesini sağlarken öte yandan da yeni bir erkeklik imajını dolaşıma sokmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Maskülenite, Temsil, Tarihsel Drama, Japonya.

THE NEW MAN IMAGE IN JAPAN AS PORTRAYED IN THE HISTORICAL DRAMA RYŌMADEN

Abstract

It can be argued that for the last two decades Japan has gone through a radical transformation making the country a stage for various masculine performances filling it with a multitude of representations of masculine identities. The footprints of these transformation can also be observed through media representations. Within this context the aim of the article

is to elaborate the masculine identity constructed through Sakamoto Ryōma in the historical drama Ryōmaden broadcasted in the year 2010 by the Japanese national channel. By giving several examples from the scenes focusing on the character traits of the protogonist, the type of masculinity which is thought to be idealised by means of an updated version of Sakamoto Ryōma will try to be highlighted. Within the popular history, Sakamoto Ryōma is known to be one of the architects of the Meiji Restoration. Although he could not live to see the Reformation itself his contributions did not go unnoticed. The latest version of these character who have already inspired several novel, anime and manga overlaps with the historically glorified masculin identity. On the other hand it can be noticed that the image itself differentiates from the iconic images of the previous decades. By putting into circulation a sympathic samurai who reverse the Japanese autocratic masculine image; the series not only refresh the social memory but also put into circulation a new masculine image.

Keywords: Masculinity, Representation, Historical Drama, Japan.